

Ida-Virumaa õiglase ülemineku
protsessi juhtkomisjoni koosolek

22.04.2024 nr 9.2-4.3/21-
27/02/1937

PROTOKOLL

Koosoleku toimumise koht:
hübriidkoosolek Kauksi rannahoones (Rannapromenaadi tee, Kauksi, Ida-Virumaa)
ning virtuaalselt (MS Teams)

Koosoleku toimumise kuupäev:
13.03.2024

Algus kell 13.30

Lõpp kell 16.30

Juhatas: Valitsuse Ida-Viru esindaja Jaanus Purga

Protokollis: Ivan Sergejev

Võtsid osa (komisjoni liikmed ja asendusliikmed): Anu-Maaja Pallok, Eda Silberg, Gerli Aas, Indrek Reimand, Kadri Tali, Kertu Laherand, Kristi Klaas, Marilin Sternhof, Maris Lauri, Meelis Kuusk, Pille Sööt, Priidu Ristkok, Sander Vaikma, Teet Kuusmik, Triin Tomingas, Tõnis Seesmaa, Vitalii Tribelgorn.

Kutsutud: Illimar Labent (Mare Roosilehe asendajana), Indrek Kaing (Kaupo Sempelsoni ja Martti Kalviku asendajana), Margus Haidak (Renno Veinthali ja Katrin Pihori asendajana), Kaire Luht, Kairi Toiger, Kristi Sell, Meelis Telliskivi, Tarmo Kivi, Terje Kuus.

PÄEVAKORD:

1. Tervitussõnad (Valitsuse Ida-Viru esindaja);
2. Vahepealsete arengute ülevaade (RM);
3. Ettevõtlusmeetmete seisu ülevaade (EIS);
4. ÖÜF kava muutmissetepanekute tutvustus (RM);
5. ÖÜF kava muutmissetepanekute arutelu (lauaring);
6. Muud küsimused.

1. Tervitussõnad

Valitsuse Ida-Viru esindaja Jaanus Purga avas koosoleku.

Hea meel tervitada juhtkomisjoni liikmeid Kauksis. Siit samast mõned kilomeetrid eemal kerkib lähitulevikus loodetavasti ÕÜF-i toel suur spaahotell.

Pärast juhtkomisjoni eelmist koosolekut on ettevõtlusmeetmetes taotluste hulk kasvanud, samuti huviliste hulk. Jõudu EAS-ile päringute menetlemisel! Näiteks väike- ja keskmiste investeeringute meetmes on huvilisi tänase seisuga 43 tk, mis on oluline kasv võrreldes detsembriga. Menetluses on ettevõtjaid erivaldkondadest – meditsiinist kuni proteiinitootmise, hambaravi ja majutusteenusteni – mis selgelt teenib maakonna majanduse mitmekesistamise eesmärki. Sillamäele on läbirääkimisel 3 suurt tööstusinvesteeringut, mille puhul on investeeringu kogumaht u 90 mln € ning võimalik toetusmaht kuni 30 mln €, kuid mis täna veel taotluste statistikas ei kajastu. IVIA teeb ka pidevalt tööd, et tuua ettevõtjaid. Suurinvesteeringute meetmes 26 huvilist tänaseks vs 11 eelmise aasta viimases kvartalis.

Täna proovime paika panna ettepaneku õiglase ülemineku plaaniks „B“ ning jõuda ühisele arusaamale, miks me seda teeme. Kui hakkame prioriteetide üle arutama, pakun, et plaan B võiks olla võimalikult tugeva ettevõtluse fookusega.

2. Vahepealsete arengute ülevaade

Rahandusministeeriumi õiglase ülemineku protsessi koordinaator, Ivan Sergejev, andis ülevaate vahepealsetest arengutest. Käsitletud teemad:

- Eelmisest juhtkomisjoni koosolekust alates meetmete ettevalmistamine on paranenud. Täna on toetuse andmise tingimuste õigusaktidega (TAT) kaetud 92% ÕÜF-i eelarvest. Probleemid on veel inkubaatoritega, kus kinnitamata on inkubaatorite käskkirjad, kuid sisutegevused käivad. Üldiselt on voorud avatud ja tegevused käivad. Kohustustega on täna kaetud 105 mln €, millest ettevõtlusmeetmetes tehtud otsused moodustavad u kolmandikku.
- Ettevõtlusmeetmetes on näha potentsiaalsete taotlejate huvi kasvu, aga veel mitte positiivsete otsuste kasvu.
- Eelmise aasta lõpus sai hankega leitud kommunikatsioonipartner, kes viis jaanuaris läbi uuringu Ida-Viru elanike teadlikkuse kohta. ÕÜF-ist on kuulnud u pooled elanikud, üldse ei tea 29%. Positiivne ja negatiivne tajumine on u tasakaalus. Jätakuvalt kõige olulisemaks peetakse uute töökohtade loomist ja maakonna arengut. Infoallikad on eesti- ja venekeelse elanikkonna osas veidi erinevad, kuid meedia on mõlema puhul peamine infokanal. Noorte teadlikkus on kõige madalam, samas on nad ise kõige positiivsemad. Kõige negatiivsem sihtrühm on 35-44 aastased. Hoiakud ÕÜF-i osas on polaarsed, kuid toimumas on positiivne nihe.
- Tulemas on 6-nädalane ÕÜF-i kommunikatsioonikampaania. Kampaanias kasutame päris kohalikke noori ja nende lugusid. Kasutame erinevaid kanaleid – print- ja digimeedia, sotsiaalmeedia, tänavareklaam – eesti ja vene keeles (digikanalites on 2/3 vene keeles) ja sihtime konkreetselt Ida-Virumaad. Lisaks, üleriigilise kanalina kasutame Eesti Ekspressi.
- Lisaks kampaaniale on valmimas ÕÜF-i uus veebileht: idavirufond.ee. Veebileht läheb laivi kampaaniaga samal ajal. Veebilehe ehitame Valitsusportaali lahenduse põhjal, kuid see leht käsitleb ainult ÕÜF-i.
- ÕÜF kava muutmise protsessiga oleme enam-vähem ajakavas, see on praegu põhifookuses. Oleme praeguseks Euroopa Komisjoniga läbi arutanud ka mõned kriitilisemad ideed.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Ettepanek (Teet Kuusmik):* Lisaks Ida-Virumaale võiks suunata kampaania ka Tallinna

piirkonda, sest paljud Ida-Viru noored on sinna viimastel aastatel kolinud.

Vastus: Jah, mõistlik, teeme nii.

2. *Kommentaar (Meelis Kuusk):* IVOL-il on olemas Ida-Viru linna- ja vallalehtede kontaktid, mida saab jagada. Sillamäel on olemas nt „molodoi“ – noorte meediaring, oma telekanal.

Vastus: Jah, aitäh! Rahandusministeeriumil on kavas hakata tegema kohalikule ajakirjandusele iga kuu või kvartal ka infobriife kohapeal.

3. *Küsimus:* Kuidas noortele suunatud kommunikatsiooni eesmärki ja selle saavutamist kavas mõõta / hinnata?

Vastus: Kasutatakse tavalisi meediakampaania mõõdikuid. Lisaks, üheks kaanenäoks on nt kohalik noor, kes ka potentsiaalne taotleja VKE meetmes – ehk kampaaniaga proovime kõnetada ikka laiemat seltskonda, kui vaid Ida-Viru noored.

3. Ettevõtlusmeetmete seis ülevaade

EAS-i ja KredEx-i ühendasutuse ettevõtluskonsultant Meelis Telliskivi andsid ülevaate ÖÜF ettevõtlusmeetmete rakendamise seisust:

- EAS-i tähelepanekud on pigem seotud VKE meetmega, suurinvesteeringute meetmes on enamasti abiks konsultant, kes aitab taotlemisega.
- Palju tahetakse rekonstrueerida hooneid, kus ettevõtte ei ole ise omanik – kas ettevõtja eraisikuna või teine ettevõtja. Praegu ilma valdusõigusega ei saa toetada selliseid projekte. Samuti on tõusnud majutusasutuste huvi. Proovitakse küsida toetust väga erinevatele asjadele korraga, mitte ainult põhivara vaid ka väikevahendid toolidest voodilinate ja lauanõudeni.
- Palju küsitakse võimalust katta konsultandi palgakulu, samuti on küsimusi palgakulude katmise kohta laiemalt – mida saab, mida mitte. Küsitakse ka koolituste rahastamist. Konsultatsioon on abikõlblik ainult taotluse ettevalmistamiseks, aga mitte enam projekti ajal.
- VKE meetmesse on tulnud konsultatsiooni palju ettevõtjaid – hetkel on selles etapis 44 ettevõtet. Neist u 1/3 on turismi ja majutuse ettevõtted. Kõige tüüpilisem huviline tootmisettevõtte soovib soetada uus seade ning teha korda ruumid. Huvi on tekkinud ka uute toitlustuskohtade loomiseks – nt kiosk või muu toitlustusettevõtte.
- Eraturu konsultandid teevad protsessi oluliselt kiiremaks ettevõtja jaoks, üksi tegutsejad liiguvad aeglasemalt.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Mis on suurinvesteeringu toetusmeetme seis?

Vastus: Otsus on tehtud 6 projekti kohta, kokku 30 mln € toetust, 420 töökohta; investeering kokku üle 130 mln. Taotlus on esitatud 5 ettevõttel. Märtsis peaksid kõik saama vastuseid. Selles faasis on 83 mln € väärtuses projekte, 158 töökohta, toetusmahuga kuni 31 mln €. 4 projektiplaani on heakskiidetud – plaanivad taotleda, ehk ka juba märtsis. 10 mln € toetust, 57 töökohta. Töösolevaid projektiplaanide on 6 tk – 22 mln € toetust, 120 töökohta. Nendest suure osa moodustab üks suur majutusettevõtte. Esmase konsultatsiooni faasis on 6 ettevõtet.

2. *Küsimus:* Kui palju arvestatakse turismiprojektide hindamisel olemasoleva turismistrateegiaga?

Vastus: Esmalt vaadatakse ikka meetme määrusele, aga hindajad vaatavad ka turismi poolt tervikuna ja Eesti 2035 sihte ja põhimõtteid. Suurmeetmes ei ole taotluse esitamiseni veel ükski projekt jõudnud.

3. *Kommentaari (Anu-Maaja Pallok):* Näeme vajadust konsultanti projekti

ettevalmistamise faasis kaasata ka loomemajanduses – see on objektiivne. Kui aga see vajadus tekib lisaks projekti elluviimisel, siis on vaja veenduda, et vastutus projekti eest ei läheks üle konsultandile. Investeeringu kestlikkust ja tulemusi peab tagama ikka ettevõtja ise.

4. *Kommentaar (Teet Kuusmik):* Viimase paari kuu jooksul on IVIA-le sisse tulnud palju päringuid ettevõtjatelt, kes pole veel EAS-i jõudnud. Kas on teada, mis on projektide kogumaht kõigi partnerite vahel kokku?

Vastus (Jaanus Purga): VKE meetmes kõik pildis olevad ettevõtjad moodustavad kokku u 9-10 mln € toetusmahtu, suurmeetmes u 110-115 mln €.

Täiendav vastus (Ivan Sergejev): Kui IVIA-l ja Jaanusel on infot potentsiaalsete taotlejate kohta, mida EAS-il veel ei ole, siis võiks omavahel infot jagada, et otsustusteks oleks ka MKM-il ja RM-il terviklik info. Selleks olid RM-i poolt käivitatud igakuised EAS – IVIA – IVEK infovahetused, et tuua sellist infot ühisele lauale.

5. *Küsimus:* Kui pikad on järjekorrad EAS-is, kas selle teemaga on nüüd hästi?

Vastus: Pärast taotluse esitamist on EAS-il vajaliku võimekusega kõik hästi. Kitsaskoht oli eelkõige konsultatsiooni etapis, aga sellega tuli appi EAS-i klienditeenindus, et esimest sõelumist aidata teha. Tänu sellele saab ettevõtte täna esmase tagasiside palju kiiremini.

Täiendav vastus (Jaanus Purga): Läbi IVEK-i tulevad kliendid saavad juba otse konsultandini liikuda, ei pea enam klienditeeninduse kaudu minema.

4. ÕÜF kava muutmissetepanekute tutvustus

Rahandusministeeriumi õiglase ülemineku protsessi koordinaator, Ivan Sergejev, tutvustas ÕÜF kava muutmissetepanekuid:

- Valitsuse mandaat ÕÜF kava muutmise algatamiseks oli RM-ile antud eelmise aasta novembris. Pigem on eesmärgiks teha hädavajalikke muudatusi, mitte kogu ÕÜF kava ringi disainida. See ei ole ka ainuke võimalus kava muuta – saame seda vajadusel teha jooksvalt iga aasta perioodi lõpuni välja. 2024. a mai-juuni oleks viimane hetk otsustada, kas ja kui palju peame midagi ümber tõstma.
- Ministeeriumite värskete prognooside kohaselt, kui miski ei muutu, siis jääb ÕÜF eraldisest kasutamata suurusjärgus 63 mln € – seda eelkõige MKM-i ettevõtlusmeetmetes (sh 2026. a lõpuks u 38 mln €, kuna olemasolevad plaanid ei võimalda tagada kulude tekkimist 2026. a lõpuks). Vaatamata ettevõtlusmeetmete vahepeal paranenud seisule, tingib see olukord ÕÜF kava muutmise vajadust.
- ÕÜF kava muudatuse sisustamiseks palus RM jaanuari-veebruari jooksul ÕÜF-iga tegelevatelt ministeeriumitelt ja teistelt partneritelt ettepanekuid tegevuste kohta, mis on võimalik realiseerida 2026. a lõpuks.
- MKM pakus ühe lahendusena ÕÜF sihtpiirkonna laiendamist. Arutasime seda teemat Euroopa Komisjoniga, aga selleks on liiga hilja ning see ei vääri küünlaid. Samuti on MKM pakkunud koondada kõik ettevõtlusmeetmed ühele eelarvereele, mis on mõistlik ja tehtav, aga eelarvele mõju puudub. Lisaprojektidena pakub MKM tööstusparkide võrkudega liitumise soodustamist ja inkubaatorite meetme eelarve suurendamist.
- KLIM-ile oleks vaja raha juurde senisteks jääkreostuse tegevusteks ning lisaks on mõned väiksemad ettepanekud veel. Kohalike elanike jaoks on looduskeskkond iseenesest rohepöörde juures oluline teema, probleemiks on aga see, et KLIM-il puudub raha projektide kaasfinantseerimiseks.

- SOM on pakkunud alternatiivprojektina psühhiaatrikliiniku rajamist Ida-Virumaale. See oleks piirkonnas oluline ja vajalik projekt, samas hetkel on ebaselge selle projekti abikõlblikkus fondi vaatest – seda on vaja Euroopa Komisjoniga läbi rääkida.
- KOV meetme puhul on mitu varianti. REM tegi ettepaneku suurendada olemasoleva meetme eelarvet, et võimaldada hindamisel joone alla jäänud projekti finantseerimiseks. IVOL on lisaks pakkunud veel mitu KOV projekti – mõned sobisid hetkel kehtiva meetme määruse tingimustega, mõned mitte. Võiks minna edasi nendega, mis sobivad praegusse meetmesse.
- Mitu ettepanekut käsitlevad tööstusalade rajamist. Jaanus Purga pakutud „dual-use“ tööstuspargi asukoht on veel lahtine, kuna eriplaneering on töös. IVIA poolt tuli ettepank lisada 4 mln € olemasoleva inkubaatorite meetme juurde ning finantseerida Narva-Olgina äripargi taristu rajamist.
- SKA pakus ühe variandina Frontex koolitus- ja teaduskeskuse rajamist Narva, kuid hiljem kutsus oma idee ise tagasi.
- Täna tuli TalTech-i poolt ka üks ettepanek: Industry 5.0 "õppiv tehas". Sisuks on luua tippkeskus ja rakendusuuringute keskus, mis paigutuks masstootmise ja teaduse vahelisse nišši. Projekti raames luuakse kriitilise toorme kompetentsikeskus ning taristu 3D metallide printimiseks. Idee põhineb ettevõtjate sisendil, et nad vajavad piirkonnas kompetentsi, kuhu pöörduda katsevajadustega. 3D printimise teema on seotud CERN täisliikmeks saamisega – tekkimas on suur vajadus muldmetallidest pärit toodete järgi. Samas, TÜ juures on juba olemas tippkeskus, mis tegeleb analoogsete teemadega.
- RM-i järeldused: kriitiline on maandada 2026. aastaks ÖÜF vahendite kaotamise riski (suurusjärgus 38 mln €) – see jätab võimaluse ettevõtlusmeetmete kasutust täiendavalt ergutada ning leida veel uusi projekte ja taotlejaid. Sisendikorje ideede maht kokku on aga u 102 mln €; sellest koheselt realiseeritav („roheline“) on vaid KOV meetme lisaraha (5,1 mln), ülejäänud 96,7 mln € nõuavad täiendavat läbitöötamist ja Euroopa Komisjoniga läbi rääkimist, et oleks kindel, et nende taha asi ei jää ning saame oma siseriiklikest prioriteetidest lähtuda.
- 15-17. mai on struktuurfondide keskne seirekomisjon – seal oleks vaja kava muudatuse pakett tutvustada ja heaks kiita. Pärast seda juunis Vabariigi valitsuse istung. ÖÜF juhtkomisjoni koosoleku peaks tegema enne SF seirekomisjoni. Seega, lõplikult otsustaks muudatusettepanekuid maikuus.

5. ÖÜF kava muutmissettepanekute arutelu

Rahandusministeeriumi õiglase ülemineku protsessi koordinaator, Ivan Sergejev, juhatab arutelu sisse:

- Plaan on siis võtta vahendeid ära ettevõtlusmeetmetest ning suunata neid teistele tegevustele. Ülebroneeringut võime teha igaks juhuks kuni 2-3% mahus. Hetkel ei otsusta me muudatusi ära, vaid paneme paika prioriteetusjärjekorda, millega peaksime kindlasti tegelema ning millega tegelema ei peaks.

ÖÜF kava muudatusettepanekute esitajad tutvustasid oma mõtteid:

- **Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi** äriarenduse ja ekspordi valdkonnajuht Indrek Kaing tutvustas ettepanekut toetada Ida-Viru tööstusparkide elektrivõrguga liitumist.

Tööstusparkides tegutsevad ettevõtted on ka ÖÜF toetusega seotud. Kui on teada, et samale tööstusalale on korruga tulemas mitu ettevõtet, siis mõistlik on elektrivõimsuse

suurendamine lahendada tervikuna; tavapäraselt on põhikulu suures osas esimese liituja kanda. MKM uurib, kuidas saaks tuua võrguühendused tööstusparkidele lähemale, et tagada liitujatele kiirem protsess, ning anda võrguettevõtetele motivatsioon kiiremaks tegutsemiseks. Kitsaskohaks on see, et trafode tellimise tähtajad on u 2 aastat. Kaardistatud on mitu erinevat tööstusparki maakonnas, osades väljakutsed sellised, et töö maht ja aeg ei võimalda 2026. aastaks valmis saada. Kolme pargi puhul võimalik teostada. Tegevus toetaks ka ettevõtlusmeetmete raames toetust saanud projektide realiseerimist.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Kelle omandisse jääb rajatav taristu?

Vastus: Taristu jääb võrguettevõtjale.

- **Ida-Viru Investeeringute Agentuuri** juht Teet Kuusmik tutvustas IVIA ettepanekuid.

Koos EAS-i välisinvesteeringute keskusega on tehtud palju turundustööd ning ettevõtjad tööstusparkidesse tulevad. Elektrivõrgu orgaanilisele arengule kahjuks selle ajasurvega loota ei saa, seega IVIA toetab MKM-i ettepanekut toetada Ida-Viru tööstusparkide elektrivõrguga liitumist.

IVIA enda ÖÜF kava muudatusettepanek koosneb kahest osast.

Esimene on seotud Jõhvi inkubaatori(te)ga ning selle maht on 4 mln €. Regulatsioonide pärast peab IVIA Jõhvis rajama kaks eraldi inkubaatorit – eri kinnistutel, eraldatud tegevustega, loamenetlustega, liitumistega. See kõik on teinud lahendust kallimaks võrreldes esialgselt plaanituga. Ajaliselt on asi läinud ka nihkesse riigiabi teemade lahendamise tulemusena. Hankeid on nüüd plaanis välja kuulutada juunis, mis on kallim variant kui oleks olnud varem. Jõhvi äripargi taristu rajamiseks proovis IVIA taotleda toetust PEEK meetmest, kuid ei saanud. Sisutegevused inkubaatoriprogrammidega juba käivad, nii et vajaliku taristu rajamine on kriitiline.

Teine ettepanek käsitleb Olgina äripargi rajamist. See sobitub teemasse, detailplaneering on lõppfaasis, maade üleandmine võtab u 6 kuud. Taristu rajamisega saaks alustada 2025. a alguses. Äripark on mõeldud lennundusvaldkonna ettevõtjatele – pargis toimuks masinate hoiustamine, remont, ümberehitus jms.

Kahest ettepanekust on filmikompleks kindlasti olulisem, kuna sellega on tehtud pikemalt tööd; Olgina projekt on eraldi kaalumiseks.

- **Kliimaministeeriumi** rohereformi asekanstler Kristi Klaas ning välisvahendite peaspetsialist Kairi Toiger tutvustasid Kliimaministeeriumi ettepanekuid.

Jääkreostuse osas on võimalik toetus suurenemisel suurendada teostavate tööde mahte. Riigil on kohustus neid töid ära teha nii-kui-nii, mitmel objektil on olemas ka eelprojektid. Purtsle jõega seotud ettepaneku puhul oleks vaja 2024. a teha eelprojekt, siis saaks ka 2026. aastaks valmis; eelprojektiks oleks vaja leida 2024. a eelarvet. Takistav element on selgelt kaasrahastus, mida on ministeeriumil puudu. Riigieelarve strateegia arutelud on aga alles augustis.

- **Sotsiaalministeeriumi** välisvahendite osakonna juhataja Marilin Sternhof tutvustas ettepanekut rajada Ahtmesse Ida-Viru Keskhaiгла pühhiaatrikliiniku hoone.

Projekt on seotud maakonna elanike tööturul püsimisega ning võimekusega tööturule naasta. Lisaks, aitab projekt meelitada maakonda uusi meditsiinivaldkonna töötajaid. Eeltööd on tehtud – haiгла funktsionaalsed arengukavad on valmis ning pühhiaatrikliiniku rajamine on seal kajastatud; projekteerimishanke pakkumiste hindamine käib, 2024. a on võimalik sõlmida projekteerimisleping. 2026. a lõpuks on võimalik saada ka kasutusluba. Ette on nähtud nii ambulatoorsed kui statsionaarsed teenused. Kliiniku finantsiline jätkusuutlikkus on tagatud – teenused finantseeritakse

tervisekassa hinnakirja alusel, ülalpidamiskulud tulevad haigla omatuludest. Uus taristu oleks ruutmeetritelt suurem, aga kulutõhusam ja majanduslikult soodsam. Kokku oleks kliinikus 192 töökohta, kõik neist ei ole uued. Olemasolev taristu – 3-4 eriasukohta Kohtla-Järve eri linnaosades – viiakse kasutusest välja.

Ettepanekut tutvustati Euroopa Komisjonile; küsimus on statsionaari (haiglaravi) abikõlblikkuses fondi määruuse vaatest. Ilmselt on vaja täiendavalt põhjendada, et statsionaari pakkumine on abikõlblik. Ambulatoorseid teenuseid ilma statsionaarita ei ole võimalik pakkuda.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Kommentaar (Jaanus Purga):* Olen suhelnud Ida-Viru keskhaiglaga. Projekteerimine käib, uusi töökohti peaks lisanduma u 75 tk. U 6 mln € ulatuses panustaks IVKH ise, lisaks toetus 24 mln €. Projekt otsustatakse lisatulu riigile ei too.

Täiendav kommentaar (Marilyn Sternhof): Uutel töökohtadel on ka kaudne mõju piirkonna majandusele teisese tarbimise tõttu.

Täiendav kommentaar (Ivan Sergejev): Oleme saatnud Euroopa Komisjonile selgitavaid materjale, sh olemasoleva taristu pilte. Seisukord on väga kehv.

2. *Küsimus:* Projekti kogumaksumus on u 30 mln €. 6,000 m² juures teeb see ehitushinnaks u 5,000 € / m², mis tundub liiga kõrge. Eelarvet võiks täpsustada. Kui suur osa on ehitus ja kui suur osa – sisseseade?

Vastus: Ehitushinna sees on ainult kohtkindlad seadmed, mis on ette nähtud ehitusprojektiga. Kogu muu sisseseade ja sisustus lisandub 6 mln € omafinantseeringule. Kalkulatsioon on tehtud varasemate Ida-Viru haigla projektide põhjal. Vajadusel saame saata juhtkomisjonile täpsemad kalkulatsioonid.

3. *Kommentaari (Gerli Aas):* Selle valdkonna spetsialiste ei ole Eestis üle mitte kuskil. Kas uusi spetsialiste on võimalik sinna kohtadele saada, või nihutatakse puudujääk ühest Eesti piirkonnast teistesse?

Vastus: Spetsialiste koolitatakse rohkem, kui valdkonda tööle tuleb. Olemas on ka lähtetoetuse meetmed Ida-Virule, mis peaks arste ja õdesid juurde tooma. Täpselt ei oska öelda, kuidas mõjutab teisi piirkondi. Eesmärk kindlasti ei ole tekki ära tõmmata.

- o **Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi** regionaalpoliitika talituse juhataja Kaire Luht tutvustas vajadusi, mis on seotud KOV meetme elluviimisega.

KOV meetmes kehtestatud investeeringute kava elluviimiseks on puudu 5,1 mln. Tegemist on ettevalmistatud projektidega, mille KOV-id on esitanud valmisolekuga esitada põhitaotlused aprilli lõpuks. Põhinimekirjas olev projekt "Sillamäe Muusikakooli ning Noorte- ja Huvikeskus Ulei hoone rekonstrueerimine" sai eelarve ammendumise tõttu osalise rahastuse otsuse, eelarve lisandumisel on võimalik neil saada täissummas toetust (lisaks 234 893 €). Reservnimekirja jäi projekt "Jõhvi Sotsiaalaja hoone optimeerimine" (4 870 500 €). Reservnimekirjas oleval Jõhvi projektil on taotluse esitamise kõige hilisem tähtaeg jaanuar 2025. kõik meetme projektid peavad olema ellu viidud 2026. aasta aprilliks.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Millal oleks võimalik projekte finantseerida ja nendega edasi minna, kui peaks otsustama lisaelarve eraldamist sellele meetmele?

Vastus (Triin Tomingas): Kui valitsuse mandaat on olemas, siis võimalik on meetmele lisaelarve eraldamist otsustada enne ÖÜF kava Euroopa Komisjonile esitamist.

2. *Kommentaari (Meelis Kuusk):* Narva projekti küsimus on ka lahtine. Neile tehti osalise rahastuse ettepanek, mida volikogu pole veel aktsepteerinud.

Vastus: Narva volikogu kogunemisaeg ja võimalik otsus osalise rahastuse aktsepteerimise kohta oleks tulnud nii hilja, et otsustasime investeeringute kava kinnitamisel seda mitte oodata. Investeeringute kava põhikirja kantud projektidel on

kohustus põhitaotlus esitada aprilli lõpuks. Kui Narva volikogu otsustab, et osalise rahastusega projekti ellu ei viida, on neil võimalik jätta taotlus esitamata. Seega lisaraha võib olla vähem vaja juurde, kui Narva volikogu otsustab, et nad ei esita taotlust. Narva projekti toetus meetme investeeringute kavas on u 785 tuhat. Kui Narva taotlust ei esita, 5,1 mln € asemel oleks lisaraha vajadus 4,3 mln €. See selgub mai alguseks.

- **Ida-Virumaa Omavalitsuste Liidu** juht Meelis Kuusk informeeris juhtkomisjoni liikmeid, et IVOL samuti kogus KOV-idelt ideid ning esitas neid RM-ile kaalumiseks. Pinnale jäid näiteks lasteaiad, mis on kooskõlas hetkel kehtiva KOV meetme määrusega – et inimesi tööle saada, ongi lasteaiakohti vaja. Hea, kui kõik maakonna KOV-id saaks meetmest osa. Hea meelega annaks ka Lüganusele võimaluse uue(sti) projektiga tulla.

- **Valitsuse Ida-Viru esindaja** Jaanus Purga tutvustas (kaitsetööstuse) tööstuspargi ideed. Kaitsetööstuse park on Eestisse tulemas igal juhul, asukoht on veel lahtine, käimas on riigi eriplaneeringu protsess. Üks pargi asukohavariant on Lüganuses Põhja-Kiviõli karjääri servas, kus ei ole vastuolusid ühegi teise kasutusotstarbega – keskkonnakaitse, tuuleenergia vms. KAM on hankimas konsultanti, et projekti eest vedada. Ideaalis lõppeb planeering 2025 a II kvartalis. Üks Ida-Viru eelis on kindlasti ÕÜF toetuse võimalikkus taristu rajamiseks, mida mujal pakkuda ei ole. KAM vaatab ka majanduslikke argumente asukoha lõpliku valiku tegemisel.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Kommentaar (Ivan Sergejev):* Oleme seda ideed testinud Euroopa Komisjoniga. Investeering peab olema nn „dual-use“, ehk ligipäätav nii tsiviil- kui kaitsetööstuse kasutusel tootvatele ettevõtetele.

Kommentaar (Indrek Kaing): Vaja on veel üle täpsustada, et kas see piirang kehtib pargile või ettevõtjale. Sellise tööstuspargi eripära on see, et suur osa toodetest vajab testimisalasid. Vaja luua ohutusala pargi ümber, et saaks katsetada toodangut. Ei ole välistatud, et kui esimene park on valmis, siis jätkatakse ka järgmiste arendustega.

2. *Küsimus:* Kuidas hakatakse ettevõtteid valima? Mis eelised on ettevõtjale sinna tulekul? Kuidas KAM tagab, et oleks dual-use? Oluline on, et ÕÜF toetus ei hakkaks hiljem pargi loomulikkude arendamist piirama.

Vastus: Ettevõtteid kutsutakse selliselt, et riik tagab u 20% tellimustest, ülejäänud eraäri. Riik saab parki ka oma raha eest rajada, aga ÕÜF toetus võiks olla üks argument just Ida-Virusse tulla.

3. *Kommentaar (Teet Kuusmik):* Oluline on, et planeering saaks kiiresti valmis. Maaomandi teemat vaja ehk paralleelselt ajada. Sellise taristu rajamine koos hangetega võtab vähemalt aasta aega, ajaliselt pingeline.

4. *Kommentaar (Margus Haidak):* Selle tööstusharu arenemine Ida-Virus pakuks väljundit ka kohalikele teadusarendusasutustele ja kolledžitele.

- **TalTech Virumaa kolledži** esindaja Illimar Labent tutvustas täiendavalt TalTech-i ettepaneku haakumist Ida-Viru majanduse mitmekesistamise ja arendamisega.

Kaitsetööstus hakkab katsetama ja kasutama eri metalle ja materjale. Ka elektromobiilsuse teema seotud on TalTech-i ettepanekuga seotud. Sarnased tegijad hakkavad koonduma. Nt droonidel on kaitse kõrval ka lai tavaelu kasustus. TalTech-i projektis on droonide tootmise jaoks vajalike erimaterjalide uurimine kindlasti ka sees. On arvestanud, et mingil kujul kaitsetööstus kindlasti Ida-Virusse tekib. Piirkonnas on kogemus erimaterjalidega tegelemisel olemas, võimalik on arendus viia importimiselt ja toodete valmistamiselt järgmisele tasandile. 3D printimine nõuab väga spetsiifilist hoonestust ja sisseseadet. Üks eesmärkidest on erinevatest toodetest tooraine uuesti kätte saada (akud, magnetid) ja kasutusele võtta. Oluline, et oleks näidistehased, kus saaks teostada toiminguid, mis kukuvad labori- ja tootmisefaasi vahele. 20 mln € on projekti kogueelarve, mitte toetusmaht. Jaguneb nii, et u 10 mln € on hooned ning veel 10 mln € – vajalikud seadmed.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Kui palju on TalTech Virumaa kolledžis õppekohti ja erinevaid kompetentsikeskusi? Kas VIDRIK on kompetentsikeskus?
Vastus: Põlevkivi kompetentsikeskus on ainult; VIDRIK on pigem tehnoloogia keskus. Kõigis tasemeõpe tasemetes õpib kokku üle 360 tk.
2. *Kommentaar (Pille Sööt):* Sillamäel on ju olemas akude töötlemise tehas.
Täiendav kommentaar (Tõnis Seesmaa): Jah, aga teatud materjale ei oska praegu veel mitte keegi üksteisest eraldada – elektriautoakusid, näiteks.
Täiendav kommentaar (Indrek Kaing): Kui vaadata nt NEO väärtusahela, siis taolised kompetentsikeskused on toimiva klatri loomiseks väga vajalikud.
3. *Küsimus:* 10 mln € hooned ja 10 mln € seadmed. Kui suur hoone, kus ja mida investeering sisaldab?
Vastus: Idee on veel värske. Olemas on detailplaneering, mis lubab krundile juurdeehitusi. 3D metallide printimise hoone oleks eraldi, kompetentsikeskuse hoone – eraldi. Maksumused esialgsete arvutuste pinnalt. 3D puhul erinõuded nt ventilatsioonile, kaitsetööstusele teenuste pakkumisel on ka ohutusnõuded jms.
4. *Küsimus:* Kas me räägime siin mitme ettevõtete või tegelikult vaid ühe konkreetse ettevõtte vajadustest? Kui ainult NEO, siis kas nad piloottaristule ise ei saaks toetust küsida? Kas see projekt ei mahuks olemasolevasse HTM-i teadusmahukuse meetmesse?
Vastus: HTM-i teadusmahukuse meetmes on 22 konkreetset uurimisteemat, kus töö juba käib ja neid asendada ei saa. Praegu räägime eelkõige jah, ühest huvitatud ettevõttest, aga tahaks, et tulevikus oleks neid rohkem.
5. *Küsimus:* Kuidas tagatakse omafinantseering? Kas 8-9 mln € oleks TalTech-i jaoks võimalik panustada?
Vastus: Lootus on, et kui see on riigi jaoks vajalik investeering, siis saaks ministeeriumite teadusarenduse eelarvetest katta. Lisaks tähendab ka käibemaks arvestatavat kulu ülikoolide jaoks.

Arutelule järgnes muudatusettepanekute pingereastamise meetoodika arutelu.

Lepiti kokku järgmises:

1. Kuna mõned juhtkomisjoni liikmed viibisid koha peal ning mõned veebis, kohapeal ei hääletatud. Selle asemel lepidi kokku, et juhtkomisjoni liikmetele antakse aega kuni 20.03 ettepanekute üle mõtlemiseks ja individuaalseks prioritseerimiseks.
2. Ühise pingerea tekitamiseks esitab iga juhtkomisjoni liige oma 5 eelistatud ÖÜF kava muudatusettepanekut, omistades neile kaalud 1-st 5-ni, kus kõige olulisem projekt saab hindeks 5 ning kõige vähem oluline – 1. Juhtkomisjoni liikmete hinnanguid summeeritakse ja tulemust võetakse juhtkomisjoni ühise seisukohana.
3. Ettepanekuid, mis on teadaoleva info kohaselt ilmselgelt perspektiivitud, ei käsitletud.
4. Ettepanek tõsta MKM-i ettevõtlusmeetmeid samale eelarvereele leidis juhtkomisjoni konsensuslikku toetust ning seda pingereastamisel samuti ei käsitletud.
5. IVOL-i poolt esitatud ettepanekute puhul arvestati mahuks 10 mln €, võttes aluseks ainult neid projekte, mis sobivad hetkel kehtiva KOV meetme tingimustega.
6. IVIA poolt esitatud kaht ettepanekut käsitleti pingereastamisel eraldi.
7. Hinnangut annab iga juhtkomisjoni põhiliige, või delegerib hinnangu andmist asendusliikmele.
8. Pingereastamise tulemus on avalik.
9. Tulemuseks tekkiv pingerida ei ole lõplik, vaid väljendab hetkel teadaoleva info põhjal ettepanekute prioriteetsust. Lõplik ÖÜF kava muudatusettepanek otsustatakse täiendava info alusel mais.

6. Muud küsimused

Muid küsimusi ei olnud.

Koosoleku lõpp.

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaanus Purga

Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivan Sergejev

Protokollija

Lisa 1 – ÕÜF kava muudatusettepanekute pingereastamise tulemused

Lisa 1 – ÕÜF kava muudatusettepanekute pingereastamise tulemused

Nr	Ettepanek	Esitaja / eelarve (mln €)	Juht- komisjoni hinnang	Lühikommentaar
1	Kaugkütte lahtisidumine põlevkivist	KLIM / 20,0	-	Juba töös
2	ÕÜF ettevõtlusmeetmete konsolideerimine	MKM / -	-	Igal juhul mõistlik ära teha
3	Võrkudega liitumise soodustamine	MKM / ~ 15,0	76	
4	KOV investeeringute meetmele lisaraha	REM / ~ 5,1	54	
5	Inkubaatorite meetme eelarve suurendamine	IVIA / MKM / ~ 4,0	45	
6	(Kaitse-tööstuse) tööstuspark	Jaanus Purga / ~ 8,0	41	
7	Jääkreostus-objektide ohutustamine	KLIM / ~ 5,4	21	Pingereastamisele kuuluvad ettepanekud
8	Industry 5.0 and Strategic Elements Learning Factories	TalTech / ~ 14,0	20	
9	KOV meetme lisavor (uued projektid)	REM / IVOL / ~ 10,0	19	
10	Ida-Viru Kesksaigla psühhiaatriakliinik	SOM / ~ 24,0	16	
11	KLIM'i muud ettepanekud	KLIM / ~ 7,3	12	
12	Narva-Olgina äripargi taristu investeeringud	IVIA / MKM / ~ 3,0	11	
13	Sihtpiirkonna laiendamine	MKM / -	-	Perspektiivitu
14	Frontex koolitus- ja teaduskeskus	SKA / ~ 18,0	-	Ettepanek võeti tagasi
15	KOV projektid, mis ei ole kooskõlas kehtivate KOV meetme tingimustega	IVOL / ~ 23	-	Ei ole mõistlik uue meetme loomine